

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/170/2022
Identifikačné číslo spisu: 7220201794
Dátum vydania rozhodnutia: 27.09.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:7220201794.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej v spore žalobcu Intrum Slovakia, s.r.o., Bratislava, Mýtna 48, zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Šoltésom, Bratislava, Mýtna 48, proti žalovanému F. W., narodenému XX. U. XXXX, O., P. XXX/XXX, zastúpenému advokátkou JUDr. Monikou Marjanovič, Košice, Urbánkova 1562/6, o zaplatenie 3 465,56 eura s príslušenstvom, vedenom na bývalom Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 25Csp/40/2020, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 7. apríla 2022 sp. zn. 3CoCsp/52/2021 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobcovi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Košice II rozsudkom č. k. 25Csp/40/2020-231 zo dňa 20. mája 2021 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.826,90 eura s 5 % úrokom z omeškania od 26. júla 2017 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku, v prevyšujúcej časti konanie zastavil, vzájomnú žalobu žalovaného zamietol a žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 64 %.

1.1. Pri rozhodovaní vychádzal zo zistenia, že právny predchodca žalobcu spoločnosť Všeobecná úverová banka a.s. uzatvorila so žalovaným dňa 19. mája 2016 zmluvu o pôžičke, na základe ktorej poskytla žalovanému pôžičku vo výške 3.500 eur, ktorú sa žalovaný zaviazal uhradiť vo forme 36 mesačných splátok vo výške 134,62 eura až do celkovej výšky sumy pôžičky 4.846,32 eura. Ďalej súd vychádzal zo zistenia, že žalobca upomienkou zo dňa 26. mája 2017 vyzval žalovaného k okamžitej úhrade všetkých splátok jednorazovo, a to vo výške 673,10 eura najneskôr do 5. júla 2017, inak úver zosplatní. Žalobca následne oznámením zo dňa 20. júla 2017 zosplatnil úver v rozsahu 3.466,01 eura. Žalovaný doposiaľ uhradil platby celkovo vo výške 673,10 eura, čo vyplýva z výpisu jeho účtu. Pohľadávka žalobcu tak predstavuje istinu poskytnutého úveru vo výške 2.826,90 eura. Na základe uvedeného vzniklo žalovanému vrátiť požičanú sumu v jej nesplatennej časti vo výške 2.826,90 eura.

1.2. Súd s poukazom na uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/243/2019 zo dňa 22. júla

2020, považoval žalovaným vznesenú námietku premlčania za nedôvodnú, nakoľko mal za to, že pohľadávka žalobcu nie je premlčaná, keďže vychádzajúc z prehľadu splátok a úhrad, z ktorého je nepochybné, že žalovaný ako prvú splátku nezaplatil splátku splatnú 20. januára 2017, v dôsledku ktorej došlo k zosplateniu dlhu. Žalobca uplatnil svoje právo podľa § 565 Občianskeho zákonníka najskôr uplynutím troch mesiacov so zaplatením splátky a súčasne upozornil spotrebiteľa nie v lehote kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva, pričom premlčacia lehota začala plynúť tretí mesiac po splatnosti januárovej splátky, t. j. 21. apríla 2017 a uplynula 21. apríla 2020. Ak žaloba bola podaná na súde dňa 28. februára 2020, t. j. včas, preto nemohlo dôjsť k premlčaniu pohľadávky.

1.3. Za nedôvodnú považoval námietku žalovaného, že zmluva neobsahuje úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, nakoľko zo zmluvy tento údaj preukázateľne vyplýva. Navyiac na tento údaj súd neprihliadal, nakoľko žalobca si v konaní uplatnil iba istinu bez úroku a poplatkov. Podľa názoru súdu žalovaný nemá naliehavý právny záujem na určení, že zmluva o úvere je bez úrokov a bez poplatkov, nakoľko žalobca si uplatňuje len istinu úveru a v prípade, že by si uplatnil aj nárok na úroky a poplatky, súd by priamo zo zákona ex offio musel postupovať v súlade s ust. § 54a Občianskeho zákonníka.

1.4. Výrok o trovách konania odôvodnil súd s poukazom na ust. § 255 ods. 2 CSP majúci za to, že každá strana sporu mala úspech len čiastočný.

2. Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 7. apríla 2022 sp. zn. 3CoCsp/52/2021 rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania potvrdil a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v celom rozsahu.

2.1. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uviedol, že ustanovenie § 103 Občianskeho zákonníka rieši začiatok plynutia premlčacej doby v prípade zročnosti celého dlhu (§ 565 Občianskeho zákonníka) tak, že začne plynúť odo dňa zročnosti nesplnenej splátky - teda až týmto dňom môže veriteľ uplatniť právo, ináč povedané týmto dňom mu vznikne možnosť podať na jeho základe žalobu. Podľa § 103 Občianskeho zákonníka však nemôže začať plynúť premlčacia doba (odo dňa zročnosti nesplnenej splátky vyvolávajúcej zročnosť celého dlhu), ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, lebo to vylučuje ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého môže dodávateľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky za súčasného upozornenia spotrebiteľa v lehote 15 dní na uplatnenie tohto práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka. Je tomu tak preto, že až po splnení podmienok uvedených v ust. § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, môže dodávateľ uplatniť právo, a teda od tohto okamihu plynie aj trojročná premlčacia doba. Výslovil, že je pojmovo vylúčené, aby plynutie premlčacej doby začalo skôr, než vznikne veriteľovi možnosť uplatniť právo. Opačný záver nemožno vyvodiť zo žiadnych zákonných ustanovení vrátane ust. § 103 Občianskeho zákonníka, pokiaľ ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy. Nesplnením niektorej splátky, pokiaľ ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, nevzniká dodávateľovi právo žiadať o zaplatenie celého dlhu, a teda jej nesplnením neplynie ani premlčacia doba, lebo tá začne plynúť až okamihom, keď dodávateľ mohol právo uplatniť - zosplatiť úver (dlh), uzavrel odvolací súd.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (v ďalšom aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil poukazom na ust. § 420 písm. f) CSP a § 421 písm. b) CSP.

3.1. Dovolač dôvod podľa ust. § 420 písm. f) CSP má spočívať v porušení § 220 ods. 3 CSP, keď sa odvolací súd nevyporiadal s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41Co/3/2019 zo dňa 27. februára 2019, ktorý posúdil plynutie premlčacej doby v prípade vyhlásenia mimoriadnej splatnosti spotrebiteľského úveru rovnako ako uviedol vo vznesenej námietke premlčania a na ktorý poukázal v konaní.

3.2. Dovolateľ uplatnil aj dovolač dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP tvrdiac, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia otázky, začiatku plynutia premlčacej doby pri vyhlásení splatnosti spotrebiteľského úveru, ktorá v doterajšej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

3.2.1. Na zdôvodnenie dovolania, žalovaný uviedol, že ustanovenie § 53 ods. 9 OZ sleduje, aby dodávateľ pri neplnení povinnosti spotrebiteľom dosiahol splatnosť celej pohľadávky, ale sleduje aj zamedziť tejto možnosti v prípade, ak neplnenie povinnosti zo strany dlžníka bude iba krátkodobé, nepresahujúce dobu 3 mesiacov odo dňa omeškania so zaplatením splátky. Samotné ust. § 565 OZ umožňuje, aby v prípade, ak ide o plnenie v splátkach, veriteľ požiadal dlžníka o zaplatenie celej

pohľadávky pre nespĺnenie niektorej splátky, ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ využiť najskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky. Podmienkou účinnosti výzvy na zaplatenie celej pohľadávky je, že veriteľ v zákonom stanovenej dobe, ktorá nesmie byť kratšia ako 15 dní, upozornil spotrebiteľa na uplatnenie tohto práva. Lehota 15 dní začína plynúť nasledujúci deň po tom, čo dodávateľovi vzniklo právo podľa § 565 OZ, t. j. po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky (viď § 122 ods. 1 OZ). Účinnosť uplatnenia práva podľa § 565 OZ (t. j. zosplatenia úveru) je teda podmienená tým, že dodávateľ v uvedenej lehote pred zosplatením úveru upozornil spotrebiteľa na to, že toto právo využije. Bez tohto upozornenia je zosplatenie neúčinné. Premlčacia doba začína plynúť od konkrétnej právnej skutočnosti. Dĺžku premlčacej doby kogentne ustanovuje zákon. Premlčaciu dobu nemožno na základe dohody predĺžiť ani skrátiť.

3.3. Vzhľadom ku skutočnosti, že dovoľateľovi reálne hrozí exekučné konanie, dovoľateľ navrhol Najvyššiemu súdu SR, aby odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a meritórne tento rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť resp. zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konania.

4. Žalobca navrhol dovolanie zamietnuť. Mal za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu v nastolenej právnej otázke je vecne správne.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania pričom zistil, že dovolanie je potrebné zamietnuť, a preto odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku nenariadil.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

6. Žalovaný prípustnosť podaného dovolania vyvodil z § 420 písm. f) CSP a svoju argumentáciu o existencii vady v zmysle § 420 písm. f) CSP založil na tvrdení o porušení § 220 ods. 3 CSP, keď sa odvolací súd nevyporiadal s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41Co/3/2019 zo dňa 27. februára 2019, ktorý posúdil plynutie premlčacej doby v prípade vyhlásenia mimoriadnej splatnosti spotrebiteľského úveru inak.

7. K námietke o absencii dôvodov odklonu od vlastnej ustálenej rozhodovacej praxe dovolací súd uvádza, že ustanovenie § 220 ods. 3, resp. § 393 ods. 3 CSP ukladá súdu povinnosť v odôvodnení rozhodnutia uviesť dôvody odklonu od ustálenej praxe. Za ustálenú prax v tomto prípade treba považovať aj rozhodnutia súdov v základnom konaní, pokiaľ ide o vec skutkovo a právne totožnú, ktorá je rozhodovaná určitým spôsobom stabilne; nejde teda len o ustálenú prax dovolacieho súdu [§ 241 ods. 1 písm. a) CSP]. Tento záver vyplýva aj z nálezu ÚS SR sp. zn. III. ÚS 289/2017 z 21. novembra 2017. 7.1. Dovolaťel namieta, že napriek tomu, že rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41Co/3/2019 zo dňa 27. februára 2019, bola posúdená otázka plynutia premlčacej doby inak sa odvolací súd s týmto rozsudkom nevyporiadal.

7.2. Súd prvej inštancie v bode 12. rozsudku výslovne uviedol že „...myšlienkový postup bol uplatnený v uznesení Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/243/2019 zo dňa 22. júla 2020, podľa ktorého premlčacia doba vo vzťahu k zosplatennej časti spotrebiteľského úveru začína plynúť vždy 3 mesiace po splatnosti každej z postupne omeškaných splátok. Inak povedané, aké účinky ust. § 103 Občianskeho zákonníka pripisuje nezaplateniu splátky s ust. § 565 uvedeného zákona zročnosťou splátky nasledujúcej, je potrebné v spotrebiteľských vzťahoch, a teda v súvzťažnosti s ust. § 53 ods. 9 tohto zákona, vidieť v spojení zročnosti splátky (nezaplatení splátky) a uplynutí určeného času pre možnosť zosplatenia spotrebiteľského záväzku.“ Pri riešení otázky plynutia premlčacej doby sa riadil názorom svojho odvolacieho súdu a následne Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací sa stotožnil s týmto právnym názorom, ktorý bol súladný s rozhodovacou praxou existujúcou na tomto odvolacom súde. Námietka dovoľateľa týkajúca sa nezdôvodnenia odklonu od rozhodovacej praxe je preto nedôvodná. Zjednocovať rozhodovaciu činnosť odvolacích súdov nie je povinnosťou súdov odvolacích; to je úloha a povinnosť súdu dovolacieho.

8. Dovolaťel súd z dôvodov vyššie uvedených vadu podľa § 420 písm. f) CSP nezistil.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

9. Otázkou relevantnou v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla vytvoriť a ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Právne posúdenie, či konkrétna otázka už bola alebo nebola dovolacím súdom vyriešená, je totiž jadrom dovolacieho konania. Dovolateľ za takúto otázku označil otázku začiatku plynutia premlčacej doby pri vyhlásení splatnosti spotrebiteľského úveru.

10. Právnu otázku nastolenú dovolateľom možno pokladať za vyriešenú rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 29. novembra 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2020, ktorý bol uverejnený v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. 29 v zošite č. 3 z roku 2023. Právna veta znie: „Podľa § 103 Občianskeho zákonníka plynie pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka (všeobecne) začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh.“ Dovolateľom nastolená právna otázka patrí do ustálenej praxe dovolacieho súdu (R 71/2018).

11. Dovolací súd má z uvedených dôvodov za to, že odvolací súd ani prvoinštančný súd nepochybili pri riešení nastolenej otázky a konštatuje, že vec správne právne posúdili, svoje rozhodnutia aj dostatočne odôvodnili, pričom sa dostatočne vypořádali so všetkými dôležitými okolnosťami prejednávanej veci a dôsledne sa vypořádali aj s podstatnými argumentami a námietkami strán sporu.

12. Žalovaný napadol dovolaním vecne správny rozsudok odvolacieho súdu. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto jeho dovolanie ako nedôvodne podané podľa § 448 CSP zamietol.

13. Žalobca bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu v zmysle § 255 ods. 1 CSP vznikol voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.